

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 6. De vacatione beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

ant, fructus inde amplissimos percipiant, adeoque monasteria capite suo, & bonâ gubernatione perpetuò careant. Quæritur itaque, an modus iste Sacris canonibus conformis sit? R. non esse quod in *c. Nemo deinceps de el. in 6.* prohibetur, ne quis commendam quamvis ritè factam ultra Semestris temporis spatium obtineat, idque evidenti necessitate, vel utilitate ipsius ecclesiæ tuadente. Quod saluberrimum decretum renovans, & confirmans *Conc. Trid. sess. 7. c. 4.* ita loquitur quicumque de cætero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia ecclesiastica sive per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine & titulo contra formam sacrorum Canonum, & præsertim Constitutionis *Innocentii III.* recipere, ac simul tenere præsumplerit, beneficijs ipsis ipso jure, etiam præsentis Canonis vigore privatus existat. *Item Sess. 24. c. 17.* statuit, ut qui plures Parochiales ecclesias, vel unam Cathedralè, & Parochialem obtinent, cogantur omnino quibuscunque dispensationibus, ac unionibus ad vitam non obstantibus unâ tantum parochiali, vel solâ parochiali retentâ alias parochiales intra spatium sex mensium dimittere. Hæc aliqui ita interpretantur, ut liceat nihilominus duo simul beneficia obtinere, quamvis incompatibilia, titolare unum, & commendatum alterum: quos redarguit manifesta ratio, quodæ tituli & commendæ nomen naturam beneficij non mutant, ita ut cum omni obligatione suâ veniant in manus beneficiati. Vnde manifestè sequitur, contra jus naturale ac divinû facere, qui duo beneficia simul obtinet, quorû utrumque personalem residentiam exigit. Rectè igitur

tur *Mandofius in Reg. 32. Cancell. Apost. q. 7.* Commendæ perpetuæ inducunt incompatibilitatem, vel inter se, vel quoad alia beneficia in titulum.

Hilce contrarium qui faciunt, ut non sine piorum admiratione multi faciunt, vel aliâ sententiâ, quam sibi probabilem imaginantur, vel dispensatione, aut juris divini interpretatione se tuentur. *Card. Tuschus Concl. 475. Zerola P. 1. V. Beneficium n. 21. Azôr. II. l. 6. cap. 10 Q. 11. Sylv. V. Commenda. n. 7.* ubi multis modis in hac materiâ peccari demonstrat.

§. VI.

De Vacatione Beneficiorum.

I. **B**eneficium vacare dicitur, quando nullum possessorem habet, quemadmodum Vacans locus dicitur, qui caret corpore, quo repleti potest, & viduam vocavit *Martianus* vacantem in *l. qui catu §. ult. ff. ad leg. Juliam de vi publ.* Igitur mortuo beneficiario non perit beneficium aut extinguitur, sed vacat. Econtra Pensio post mortem pensionarij non vacat, sed finitur, ac desinit, quemadmodum usufructus. *Glo. in Extrau. Ne sede vacante V. Vacantium. Vallensis l. 12 tt. 23. Reginald. l. 30. Tr. 3. c. 22. n. 30. 4. Laym. in Defensione iusta. & 4. pag. 248.*

II. Beneficium in jure dicitur vacare aut factò tantum, aut iure tantum, aut utroque modo. Factò solum, cum quis amittit possessionem non verò titulum: jure tantum quando auctoritate Canonis privatur quis beneficio, ita ut Ordinarius alteri illud conferre queat, quamvis adhuc de factò possideat, qui privandus est. Factò & jure

& jure simul, cum beneficiatus moritur vel sponte deponit, & nondum alteri collatum est. *Escobar Tract. 6. Exam. 1. c. 1. §. 9. Az. 11. l. 7. c. 16. Regin. l. cit. Sect. 2. n. 308. Tuschus concl. 69 & conclus. 71. Laym. l. cit.*

III. Tres modi sunt, quibus Beneficium ipso jure vacat. Velenim vacat ex delicto, vel ex quasi delicto, vel sine delicto. *Glo. in c. si propter tua de rescr. in 6. octo.* modos numerat, quibus Beneficium ipso jure vacat puta 1. per mortem naturalem 2. per mortem moralem, seu ingressum religionis 3. per promotionem ad aliud beneficium incompatible. 4. Cum quis intra annum non est promotus ad Sacerdotium, quod requiritur. 5. per translationem ad aliam ecclesiam. 6. per resignationem. 7. per depositionem. 8. denique per Matrimonium. Brevius dici potest amitti. 1. propter crimen, cui pena amissionis ipso facto annexa est auctoritate juris. 2. propter alterius beneficii incompatibilis adeptionem. 3. per professionem in Religione approbatam. *Az. loc. cit. Mosconius l. 1. De benef. c. 2. Escobar. lo. cit.*

IV. Crimina sunt ipso jure privantia beneficiatum quatuordecim. 1. haeresis. *c. ad abolendam. 9. de haereticis.* 2. Schisma. *c. Nos consuetudinem c. Quia diligentia 5. De electione.* 3. Sodomia frequentata ex *Bulla Pii V. apud Navarr. c. 27. num. 249.* 4. Perensio Cardinalis vel Episcopi. *c. Felicis de penis in 6.* 5. Homicidium qualificatum, puta, per licarium precio conductum. *c. 1. de homic. in 6. iuxta Alex. Consil. 166.* 6. falsificatio literarum Apostolicarum. *c. ad falsarios 7. de crim. falsi.* 7. si quis per se vel alium occidat rectorem, vel alium clericum ecclesiae suae, in qua beneficium habet. *c. In quibusd. 12. de penis.* 8. si exami-

natores pro beneficio Parochiali aliquid pro examine acceperint. 9. Ob Simoniam confidentiae ex *bullâ Pii IV. & Pii V. apud Navar. c. 23. n. 100.* 10. si obtinens episcopatum non acceperit consecrationem intra 6. menses à pacifica possessione. 11. si obtinens parochiale beneficium non fuerit promotus ad Sacerdotium infra spacium unius anni. 12. si quis duo incompatible simul retinere velit. 13. si Praelatus vel administrator alienet bona monasterij vel ecclesiae absque forma in jure praescripta, vel inconsulto Pontifice. *Extrav. Ambitiosa. de reb. eccl. non al. 14.* Si quis possessionem vi ingressus fuerit. *c. Eum qui 18. de praeb. in 6.* ubi dicitur. Qui beneficium, cui animarum cura imminet, vi occupat, seu se scienter iniuste intrudit in eo, sit ipso jure privatus beneficio, quod cum cura simili primitus obtinebat. Item, ut qui vi beneficium aliquod occupat, eo ipso amittat ius, si quod ante in illo vel ad illud habebat, puta, per electionem, praesentationem, aut collationem. Illud verò advertendum, ut quis privetur beneficio suo propter crimen, probationem eius necessariam esse, nec ante sententiam dimittere quisquam cogitur. Haec de criminibus quae ipso jure privant beneficiis. *Ignat. Lopez in Practicâ c. 134. Rebuf. de benef. Par. 3.*

V. Crimina quae merentur privationem beneficii sententia judicis faciendam, octo numerantur. 1. Si beneficiatus qui tenetur ad continuam residentiam absque iusta causa absit. *c. Conquerente. & c. Ex parte de Cler. n. resid.* 2. Si homicidium commiserit. *c. Clericis. ne Clerici vel Monachus Abb. in c. ult. De excess. Praelat.* 3. Clericus concubinam publice alens, si non deserat, Episcopo monente, vel una deserta aliam accipiat,

accipiat, olim beneficijs suis iure communi privabatur: nunc verò à *Conc. Tr.* alter constitutum est ut videre licet *Sess. 25 cap. 24. 4.* si fuerit perjurus puta in contractibus, pactis & negotiis aut judiciis. 5. Qui Deum, aut Sanctissimam illius matrem publicè blasphemarit, si illius sceleris tertio arguatur. *Con. Later. ult.*

V. Qui habent beneficium quod continuam residentiam exigit, aliud simile obtinet, alterum illorum cogitur relinquere *Con. Tr. Sess. 7. c. 4.* 6. Si ultra annum in excommunicatione persistat. *Glo. in c. 1. de iudic. c. Rursus & c. Quicumque 11. q. 3. 8.* De Sodomitico dubitari potest, an ipso iure privatus sit. Affirmant aliqui ut supra diximus. Alii negant. *Bulla Pii V. pro affirmantibus facit, at receptam non esse ubique Azor putat l. 7. c. 18. cir. si. Reginald. l. 30. Tr. 3. nu. 318. & n. 323. cum sequ. Escobar. Tr. Exam. 1. c. 1. cir. fin.*

VI. Renunciatio est juris sui libera dimissio, seu cessio. Fit tacitè, vel expressè. Tacitè sit ex iuris dispositione, absque verborum expressione, ut si quis Matrimonium contrahat, si lite motà de beneficio sponte cedat, vel si per tres annos eam non prosequatur. Expressè fit, quando disertis verbis agitur. Hæc renunciatio iterum duplex est *Pura*, quæ fit sine conditione & pacto appposito. In quo eventu potest Ordinarius conferre beneficium, cui voluerit. *Non pura*, seu *Conditionalis* & hæc vel simplex in favorem, ut quando fit absque reservatione, vel est qualificata, ut quando fit reservando sibi regressum vel pensionem vel aliquid de fructibus. *Vallens. l. 3. tt. 13. Less. c. 34. D. 35. Az. 11. l. 7. c. 19. Q. 1. & 111. l. 12. c. 8.*

VII. Ut renunciatio conditionalis valida

fit, requiritur 1. ut beneficium sit resignantis, quia resignatio non est alieni, sed sui iuris cessio. Quocirca si ita privatus sit, ut ante sententiam ultrò dimittere debeat, non potest hoc modo resignare. Si autem fecerit, collatio ex vi illius secuta non erit valida. Quod si non tenetur dimittere ante sententiam, resignatio valida erit, quia beneficium ipsius est, quoad ius possidendi, & fruendi; potest tamen postea per sententiam irritari. 2. requiritur, ut sit libera non metu, vel dolo extorta. Quando enim metus vel dolus dat causam contractui non obligat. 3. debet fieri in manibus eius, qui potest eam admittere. Hic autem primò respectu omnium beneficiorum est summus Pontifex: deinde ordinarius respectu sibi subditorum; denique collator, vel institutor præsertim si habeat iurisdictionem. Aliquitamen hæc putant non esse necessariam. Cæterùm quando resignatio in manus Ordinarii fit, & collatio ad aliquem inferiorem pertinet *V. g. Decanum, aut Præpositum*, non potest absque illius consensu conferri, ne iure suo priveretur. Si fiat in manibus laici, valebit quidem in damnum resignantis, ita ut illo privari queat, non tamen ita, ut vacet, nisi Superioris consensus accesserit *c. Quod in duobus de renunc.* 4. Resignatio conditionalis debet acceptari à Prælato, in cuius manibus fit. Alioqui non amittit ius tuum, qui resignat. *c. fin. de renunc.* 5. Beneficium resignatum conferri debet illi, in cuius favorem cum clausulâ ordinariâ est resignatum: alioqui provisio invalida erit *c. un. De rev. permut.* 6. Requiritur, ut acceptet, in cuius gratiam renunciatio fit: alias retinet ius suum, qui resignat propter clausulam *Non aliter*. 7. requiritur consensus

consensus patroni, si est beneficium iuris patronatus, vel electoris, si est electivum. *Glo. in clem. un. de rer. permut.* si tamen resignatio videatur ecclesie futura utilis, poterit superior illam approbare. 8. si resignatus infirmus est, supervivere debet 20. dies post resignationem: alioqui beneficium vacare censetur per obitum, non vero per resignationem. 9. si resignatio in Curia Romana fiat, intra 6. menses a die supplicationis oblatae computandos publicari debet in loco beneficii: si autem extra Curiam fiat, intra annum publicanda est. *V. Reg. Cancell. ap. Rebus §. Regula de publicandis. Less. c. 34. D. 35.*

VIII. Resignatio qualificata, cum ius beneficii in alium transfertur reservatis sibi omnibus fructibus iure communi illicita est *c. Maioribus. de preb.* ubi divisio beneficiorum prohibetur. Dividitur autem, cum uni titulus alteri fructus tribuuntur. *Dixi iure communi*, ut non ignores fieri posse, quando necessitas vel utilitas suadet. Ad ecclesie debita soluenda concessum aliquando liquet ex *c. si tibi concessio. & Clem. VI.* dicitur concessisse Hippolyto Mediceo Cardinali facultatem statuendi pro libitu ad sex menses de omnibus totius Ecclesie beneficiis. *Innoc. Ioan. Andr. Imola. Decius. Reginald. l. 3. tr. 3. n. 247. Barb. in c. cit. Maiorib.*

IX. Idem dicendum est de resignatione beneficii cum favore regressus. Porro ius recipiendi beneficium resignatum vocatur *Regressus, Accessus & ingressus.* *Regressus* supponit beneficium ante possessum fuisse: *Accessus* vero & *ingressus* non item. *Aditus* connotat obstidisse aliquid, puta, Irregularitatem, aetatem, aut quid simile. *Ingressus* indicat aditum ad beneficium ex

parte, hoc est, ad ius & titulum, non vero ad possessionem illius. Iam solius Papae auctoritate fieri potest, ut quis resignet cum regressu, accessu, vel ingressu: coram Ordinariis autem debet absolute & simpliciter fieri. *Imò Conc. Trid. Sess. 25. can. 7.* omnem accessum & regressum in beneficiis etiam cathedralibus prohibet, quia hereditariae successione imaginem praefertunt. Excipitur tamen regressus, ingressus & accessus, qui conceduntur pensionario, quando illi constituto tempore pensio non soluitur: Item illi, qui iure communi subsistunt, quales est regressus in *c. si beneficia de preb. in 6.* ubi ignoranter accipiens beneficium prius reservatum, vel collatum alteri, si ex quo scivit, sine difficultate dimittit, priora beneficia recuperat propter illud dimissa. Simili modo licet beneficium recipere tibi, si ita resignasti, ut conferretur Titio, & non alteri, si id non fiat. *Azor. l. 1. l. 7. c. 19. Regim. l. 30. cap. 23. & 24. Vallensis l. 4. De benef. tit. 15.*

X. Resignationem non reddit invalidam, commissum a beneficiato crimen, & inde consecuta irregularitas. *Rebus. de modo amittit. benef. num. 51. Covar. Clem. si furiosus par. 2. §. 4. num. 7. Mol. Tract. 3. Disp. 78. num. 2.* Nec obstabit, si alius quisquam ante sententiam privationis beneficium a summo Pontifice impetrarit: nihilominus enim resignari in favorem alterius poterit, vel ab eodem, qui possidet, retineri, si Episcopus dispensarit.

Garz. Par. 11. c. 3. n. 63. Layman l. 4. Tr. 2. cap. 17. num. 8.